EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 10 17
COM(2018) 691 final

2018/0356 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo sudarymo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Dinamiškai augančios Pietryčių Azijos šalių ekonomikos, kurioms priklauso daugiau kaip 600 mln. vartotojų ir būdinga sparčiai didėjanti vidurinioji klasė, yra labai svarbios Europos Sąjungos eksportuotojų ir investuotojų rinkos. Šių rinkų prekybos prekėmis vertė yra 227,3 mlrd. EUR (2017 m.), prekybos paslaugomis – 77 mlrd. EUR (2016 m.), atitinkamai Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN), kaip visuma, yra trečia pagal dydį ES prekybos partnerė už Europos ribų po JAV ir Kinijos. Be to, ES tiesioginių užsienio investicijų į ASEAN šalis vertė iš viso yra 263 mlrd. EUR (2016 m.), taigi ES yra pagrindinė tiesioginė užsienio investuotoja ASEAN regione, o visas ASEAN regionas yra antras pagal dydį Azijos tiesioginis užsienio investuotojas į ES – jo tiesioginės užsienio investicijos iš viso siekia 116 mlrd. EUR (2016 m.).

Vietnamas tapo ES antru didžiausiu ASEAN prekybos partneriu po Singapūro ir lenkia Malaiziją – ES ir Vietnamo prekybos vertė 2017 m. sudarė 47,6 mlrd. EUR. Vietnamas yra viena iš sparčiausiai augančių ASEAN šalių: per pastarąjį dešimtmetį jo BVP vidutiniškai augo apie 6 % ir toks augimo tempas prognozuojamas ir ateityje. Vietnamas – gyvybinga, daugiau kaip 90 mln. gyventojų turinti ekonomika, kuriai būdinga sparčiausiai ASEAN auganti vidurinioji klasė ir jauna dinamiška darbo jėga. Dėl aukšto raštingumo ir išsimokslinimo lygio, palyginti nedidelio darbo užmokesčio, gero susisiekimo ir centrinės padėties ASEAN regione, vis daugiau užsienio investuotojų Vietnamą renkasi kaip centrą savo veiklai Mekongo upės regione ir už jo.

2007 m. balandžio 23 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas dėl tarpregioninio laisvosios prekybos susitarimo (LPS) su ASEAN šalimis. Tikslas buvo susiderėti dėl tarpregioninio LPS, tačiau suteiktas įgaliojimas apėmė ir galimybes pradėti dvišales derybas, jei nebūtų įmanoma vesti derybas bendrai su ASEAN šalių grupe. Atsižvelgus į sunkumus vedant tarpregionines derybas, abipusiškai pripažinta, kad pasiekta aklavietė, ir sutiko jas sustabdyti.

2009 m. gruodžio 22 d. Taryba, remdamasi 2007 m. įgaliojimu ir derybiniais nurodymais, pritarė principui pradėti dvišales derybas su atskiromis ASEAN šalimis, drauge išsaugant strateginį tikslą siekti tarpregioninio susitarimo. Taryba taip pat įgaliojo Komisiją pradėti dvišales derybas pirmiausia su Singapūru, taip tikėdamasi laiku pradėti derybas su kitomis atitinkamomis ASEAN šalimis. Vėliau ES pradėjo dvišales derybas dėl LPS su Malaizija (2010 m.), Vietnamu (2012 m.), Tailandu (2013 m.), Filipinais (2015 m.) ir Indonezija (2016 m.).

Atsižvelgdama į naują ES kompetencijos sritį pagal Lisabonos sutartį, 2013 m. spalio 15 d. Taryba įgaliojo Komisiją praplėsti su ASEAN šalimis vykdomas dvišales derybas, kad jos apimtų ir investicijų apsaugą.

Remdamasi 2007 m. Tarybos priimtais derybiniais nurodymais, kurie 2013 m. spalio mėn. buvo papildyti siekiant apimti investicijų apsaugą, Komisija vedė derybas su Vietnamu dėl plataus užmojo ir išsamaus LPS bei Investicijų apsaugos susitarimo (IAS), kad būtų sukurta naujų galimybių ir būtų užtikrintas teisinis tikrumas, leisiantys abiem partnerėms plėtoti tarpusavio prekybą ir investicijas. Teisininkų patikrinti abiejų susitarimų tekstai paskelbti viešai, su jais galima susipažinti internete:

http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/vietnam/

Komisija teikia šiuos Tarybos sprendimų pasiūlymus:

– dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu;

– dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo sudarymo;

– dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Vietnamo Socialistinės Respublikos investicijų apsaugos susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir

– dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Vietnamo Socialistinės Respublikos investicijų apsaugos susitarimo sudarymo.

Anksčiau Komisija yra pateikusi horizontaliojo apsaugos priemonių reglamento pasiūlymą, kuris, be kitų susitarimų, bus taikomas ES ir Vietnamo LPS.

Pridedamas Tarybos sprendimo pasiūlymas yra Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo sudarymo teisinė priemonė.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Prieš derybas dėl LPS ir IAS, Europos išorės veiksmų tarnyba vykdė derybas dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Vietnamo Socialistinės Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo (PBS), kuris įsigaliojo 2016 m. spalio mėn. PBS sukurta teisinė sistema, pagal kurią bus toliau plėtojama tvirta ir ilgalaikė ES ir Vietnamo partnerystė įvairiose srityse, įskaitant politinį dialogą, prekybą, energetiką, transportą, žmogaus teises, švietimą, mokslą ir technologijas, teisingumą, prieglobstį ir migraciją.

ES ir Vietnamo ilgalaikiai prekybos ir ekonomikos santykiai iki šiol buvo plėtojami be konkrečios teisinės sistemos. LPS ir IAS, dėl kurių vestos derybos, bus konkretūs susitarimai, kuriais bus įgyvendinamos PBS nuostatos dėl prekybos ir investicijų ir kurie bus neatsiejama visų dvišalių ES ir Vietnamo santykių dalis.

Nuo įsigaliojimo dienos ES ir Vietnamo IAS bus pakeistos dvišalės Vietnamo ir ES valstybių narių investicijų sutartys, išvardytos IAS 6 priede (Investicinių susitarimų sąrašas).

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

ES ir Vietnamo LPS ir IAS visiškai atitinka Sąjungos politikos nuostatas ir dėl jų nereikės, kad ES iš dalies pakeistų savo taisykles, reglamentus ar standartus kurioje nors reguliuojamoje srityje. Be to, kaip ir visų kitų prekybos ir investicijų susitarimų, dėl kurių Komisija derėjosi, atveju, ES ir Vietnamo LPS ir IAS visiškai užtikrinama viešųjų paslaugų apsauga ir vyriausybių teisė imtis reguliavimo ginant viešąjį interesą – tai vienas pagrindinių šių susitarimų principų.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Atsižvelgdama į ES Teisingumo Teismo nuomonę 2/15 ir vėliau vykusias ES institucijų plataus masto diskusijas dėl prekybos ir investicijų susitarimų sąrangos, Komisija derybų su

Vietnamu rezultatus pateikia dviejų atskirtų susitarimų forma: LPS ir IAS, kaip ir po ES ir Singapūro derybų.

Remiantis Nuomone 2/15 ir atsižvelgiant į tai, kad ES ir Vietnamo LPS turinys yra iš esmės toks pats kaip ES ir Singapūro LPS, visos sritys, kurias aprėpia ES ir Vietnamo LPS, priklauso ES kompetencijai ir konkrečiai patenka į SESV 91, 100 straipsnio 2 dalies ir 207 straipsnio taikymo sritį. Atitinkamai visos esminės ES ir Vietnamo IAS nuostatos dėl investicijų apsaugos, jeigu jos taikomos tiesioginėms užsienio investicijoms, patenka į SESV 207 straipsnio taikymo sritį.

Todėl ES ir Vietnamo LPS turi būti Sąjungos pasirašytas remiantis Tarybos sprendimu pagal SESV 218 straipsnio 5 dalį ir Sąjungos sudarytas remiantis Tarybos sprendimu pagal SESV 218 straipsnio 6 dalį, gavus Europos Parlamento sutikimą.

Be to, SESV 218 straipsnio 7 dalis buvo pridėta kaip teisinis pagrindas, nes Tarybai tikslinga įgalioti Komisiją patvirtinti Sąjungos poziciją dėl tam tikrų LPS pakeitimų, kadangi LPS nustatytos paspartintos ir (arba) supaprastintos tokių pakeitimų patvirtinimo procedūros. Todėl Komisija turėtų būti įgaliota patvirtinti pakeitimus ar pataisas, Prekybos komiteto priimamus pagal 9.20 straipsnį (Taikymo srities pakeitimai ir pataisos) ir 9.23 straipsnį (Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitetas) dėl subjektų sąrašo, pateikto 9-A priedo (Sąjungos viešųjų pirkimų taikymo sritis) ir 9-B priedo (Vietnamo viešųjų pirkimų taikymo sritis) skirsniuose nuo A skirsnio (Centrinės valdžios subjektai) iki C skirsnio (Kiti subjektai, kuriems taikomas šis Susitarimas).

ES ir Vietnamo IAS turi būti Sąjungos pasirašytas remiantis Tarybos sprendimu pagal SESV 218 straipsnio 5 dalį ir Sąjungos sudarytas remiantis Tarybos sprendimu pagal SESV 218 straipsnio 6 dalį, gavus Europos Parlamento sutikimą ir jį valstybėms narėms ratifikavus pagal savo atitinkamas vidaus procedūras.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kaip patvirtinta Nuomonėje 2/15 dėl ES ir Singapūro LPS ir remiantis analogija, Tarybai pateiktas ES ir Vietnamo LPS neapima jokių klausimų, nepriklausančių išimtinei ES kompetencijai.

Dėl IAS Teismas patvirtino, kad pagal SESV 207 straipsnį ES turi išimtinę kompetenciją visų esminių nuostatų dėl investicijų apsaugos atžvilgiu, jeigu jos taikomos tiesioginėms užsienio investicijoms. Teismas taip pat patvirtino ES išimtinę kompetenciją dėl tarpvalstybinių ginčų sprendimo mechanizmo, kiek tai susiję su investicijų apsauga. Galiausiai Teismas nurodė, kad ES turi pasidalijamąją kompetenciją dėl netiesioginių investicijų ir investuotojų bei valstybės ginčų sprendimo (vėliau Investicijų apsaugos susitarime pakeista investicinių teismų sistema), kai valstybės narės yra atsakovės[1].

Šių elementų neįmanoma nuosekliai atskirti nuo esminių nuostatų ar tarpvalstybinių ginčų sprendimo, taigi jie turėtų būti įtraukti į ES lygmens susitarimus.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas dera su strategijos „Europa 2020“ siekiais ir juo prisidedama prie Sąjungos prekybos ir vystymosi tikslų.

[1] Žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-600/14, Vokietija prieš Tarybą (2017 m. gruodžio 5 d. sprendimas), 69 punktą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šis pasiūlymas pagrįstas SESV 218 straipsniu, kuriame numatyta dėl tarptautinių susitarimų priimti Tarybos sprendimus. Kitų teisinių priemonių, kuriomis būtų galima pasiekti šio pasiūlymo tikslą, nenumatyta.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Kai derybos su Vietnamu buvo užbaigtos, Prekybos generalinio direktorato Vyriausiojo ekonomisto skyriaus vadovaujama grupė išnagrinėjo, kokios ekonominės naudos galima tikėtis iš susitarimo.

Atlikus analizę prognozuojama, kad pašalinus dvišalius muitų tarifus bei eksporto mokesčius ir kartu sumažinus netarifinio reguliavimo kliūtis prekių ir paslaugų prekybai per sieną, prekybos mastas smarkiai išaugs. Apskaičiuota, kad iki 2035 m. ES eksportas į Vietnamą išaugs daugiau kaip 8 mlrd. EUR, o Vietnamo eksportas į ES – 15 mlrd. EUR. Vertinant santykiniais dydžiais, ES eksportas į Vietnamą išaugs beveik 29 %, o Vietnamo eksportas į ES – apie 18 %.

Be to, remiantis ekonominio modeliavimo duomenimis apskaičiuota, kad iki 2035 m. ES nacionalinės pajamos galėtų išaugti daugiau kaip 1,9 mlrd. EUR, o Vietnamo nacionalinės pajamos per tą patį laikotarpį galėtų padidėti 6 mlrd. EUR. Gana didelį prognozuojamos naudos skirtumą lemia didelis santykinės svarbos, kurią ES ir Vietnamas teikia viena kitai kaip eksporto rinkoms, skirtumas.

Galima teigti, kad pirmiau pateikti kiekybinės analizės rezultatai nepakankamai tiksliai parodo susitarimo tikrąjį ekonominį poveikį, nes juose neatsižvelgiama į naudą, kuri, kaip manoma, bus gauta dėl geresnės intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir užtikrinimo arba tiesioginių užsienio investicijų gamybos sektoriuose ir viešųjų pirkimų liberalizavimo. Nebuvo įmanoma sumodeliuoti ir sinergijų pasaulinėse tiekimo grandinėse, kurias gali paskatinti ES ir Vietnamo LPS, ypač atsižvelgiant į platesnio masto nuolatines pastangas stiprinti ES ekonominius ryšius su ASEAN regiono šalimis, tačiau galima numanyti, kad jos bus reikšmingos.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Prieš pradedant dvišales derybas su Vietnamu, išorės rangovas atliko ES ir ASEAN LPS prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinimą[2], siekdamas išnagrinėti potencialų glaudesnės ekonominės partnerystės tarp abiejų regionų ekonominį bei socialinį poveikį ir poveikį aplinkai.

Rengdamas prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinimą rangovas konsultavosi su vidaus ir išorės ekspertais, surengė viešas konsultacijas Briuselyje ir Bankoke, taip pat dvišalius susitikimus ir pokalbius su ES ir ASEAN pilietine visuomene. Rengiant prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinimą vykdytos konsultacijos suteikė galimybę į dialogą prekybos politikos Pietryčių Azijoje klausimais įtraukti pagrindines suinteresuotąsias šalis ir pilietinę visuomenę.

[2] http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/145989.htm

Tiek prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinimo ataskaita, tiek ją rengiant vykdytos konsultacijos suteikė Komisijai informacijos, vėliau labai pravertusios visose su atskiromis ASEAN šalimis pradėtose dvišalėse prekybos ir investicijų derybose.

Be to, 2012 m. birželio mėn. Komisija dėl būsimo dvišalio susitarimo su Vietnamu surengė atskiras viešas konsultacijas ir per jas pateikė klausimyną, kad iš suinteresuotųjų šalių gautų informacijos, kuri vėliau padėjo Komisijai nustatyti prioritetus ir priimti sprendimus dalyvaujant derybose. Iš viso gauti 62 atsakymai: 43 pramonės federacijų ir asociacijų, 16 atskirų bendrovių ir trys valstybių narių atsakymai. Atsakymai aprėpė labai įvairius sektorius, įskaitant žemės ūkio ir maisto, IRT, tekstilės, paslaugų, vaistų, cheminių produktų, metalų, žaliosios energijos, automobilių, mašinų bei medienos ir popieriaus. Po konsultacijų raštu surengti susitikimai su tam tikrais klausimyno atsakymus pateikusiais respondentais, atstovaujančiais sektoriams, kuriuos derybos su Vietnamu gali paveikti smarkiausiai (tekstilės, alkoholinių gėrimų, vaistų, automobilių ir IRT).

2015 gegužės mėn. surengtos apskritojo stalo diskusijos, per kurias su suinteresuotosiomis šalimis aptarti žmogaus teisių ir darnaus vystymosi klausimai ES ir Vietnamo dvišalių santykių kontekste[3]. Vėliau Komisija atliko specialią analizę[4], kad išsiaiškintų galimą LPS poveikį žmogaus teisėms ir darniam vystymuisi.

Prieš derybas ir jų metu ES valstybės narės buvo reguliariai informuojamos ir su jomis nuolat žodžiu ir raštu konsultuojamasi dėl įvairių derybų aspektų Tarybos prekybos politikos komitete. Europos Parlamentas taip pat buvo reguliariai informuojamas ir su juo konsultuotasi Tarptautinės prekybos komitete (INTA), visų pirma jo ES ir Vietnamo LPS stebėsenos grupėje. Per derybas rengiami tarpiniai tekstai buvo siunčiami abiem institucijoms.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Išorės rangovas „Ecorys“ atliko ES ir ASEAN LPS prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinimą.

- **Poveikio vertinimas**

Išorės rangovo vykdytame ir 2009 m. užbaigtame prekybos poveikio darniam vystymuisi vertinime padaryta išvada, kad ES ir ASEAN plataus užmojo LPS darytų didelį teigiamą poveikį tiek ES, tiek Vietnamui (BVP, pajamoms, prekybai ir užimtumui). Apskaičiuota, kad poveikis ES nacionalinėms pajamoms būtų 13 mlrd. EUR, o Vietnamo – 7,6 mlrd. EUR.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

ES ir Vietnamo LPS ir IAS programa REFIT netaikoma. Vis dėlto į juos įtraukta nuostatų, kuriomis bus supaprastintos prekybos ir investavimo procedūros ir sumažintos su eksportu ir investicijomis susijusios sąnaudos, todėl daugiau mažų įmonių galės vykdyti veiklą abiejose rinkose. Tikėtina nauda, be kita ko: mažesnė dėl techninių taisyklių, atitikties reikalavimų, muitinės procedūrų ir kilmės taisyklių atsirandanti našta, intelektinės nuosavybės teisių apsauga arba bylinėjimosi išlaidų sumažinimas pagal investicinių teismų sistemą ieškovėms MVĮ.

[3] http://trade.ec.europa.eu/doclib/events/index.cfm?id=1288

[4] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154236.pdf

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymas neturi poveikio pagrindinių teisių apsaugai Sąjungoje.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

ES ir Vietnamo LPS turės finansinį poveikį ES biudžeto įplaukoms. Apskaičiuota, kad visiškai įgyvendinus susitarimą gali būti prarasta 1,7 mlrd. EUR muitų pajamų. Šis įvertis apskaičiuotas remiantis vidutinio importo, jeigu susitarimo nebūtų, 2035 m. prognoze, ir atitinka sumą, kuri kasmet būtų prarasta panaikinus muitų tarifus, kuriuos ES taiko importuojamoms Vietnamo kilmės prekėms.

Manoma, kad ES ir Vietnamo IAS turės finansinį poveikį ES biudžeto išlaidoms. Tai bus trečiasis ES susitarimas (po ES ir Kanados išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo ir ES ir Singapūro susitarimo), į kurį bus įtraukta investicinių teismų sistema (ITS) investuotojų ir valstybių ginčams spręsti. Nuo 2019 m. (jeigu susitarimas įsigalios) numatoma dar 700 000 EUR papildomų metinių išlaidų nuolatinei struktūrai, sudarytai iš pirmosios instancijos ir apeliacinės ginčų sprendimo institucijų, finansuoti. Be to, susitarime numatyta naudoti administracinius išteklius pagal biudžeto eilutę XX 01 01 01 (Išlaidos institucijoje dirbantiems pareigūnams ir laikiniesiems tarnautojams), nes su susitarimu susijusioms užduotims numatoma skirti vieną administratoriaus etato ekvivalentą. Tai nurodyta teisės akto finansinėje pažymoje, laikantis joje pateiktų sąlygų.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Į ES ir Vietnamo LPS bei IAS įtraukta institucinių nuostatų, kuriomis išdėstyta įgyvendinimo organų struktūra, kad būtų galima nuolat stebėti susitarimų įgyvendinimą, veikimą ir poveikį. Šie susitarimai yra neatsiejama bendrųjų ES ir Vietnamo dvišalių santykių, kuriuos reglamentuoja PBS, dalis, todėl minėtos struktūros bus bendros PBS institucinės sistemos dalis.

LPS skyriumi dėl institucinių nuostatų įsteigiamas Prekybos komitetas, kurio pagrindinė užduotis – prižiūrėti ir lengvinti susitarimo įgyvendinimą ir taikymą. Prekybos komitetą sudaro ES ir Vietnamo atstovai, kurie susitiks kasmet arba bet kurios iš Šalių prašymu. Prekybos komitetas bus atsakingas už visų pagal susitarimą įsteigtų specialiųjų komitetų ir darbo grupių (Prekybos prekėmis komiteto; Muitinės komiteto Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komiteto; Investicijų, prekybos paslaugomis, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komiteto; Prekybos ir darnaus vystymosi komiteto; Intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, darbo grupės ir Motorinių transporto priemonių ir jų dalių darbo grupės) darbo priežiūrą.

Prekybos komitetas taip pat turi palaikyti ryšius su visomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant privatųjį sektorių ir pilietinę visuomenę, susitarimo veikimo ir įgyvendinimo klausimais. Susitarime abi Šalys pripažįsta skaidrumo ir atvirumo svarbą ir įsipareigoja atsižvelgti į visuomenės narių nuomonę, kad susitarimas būtų įgyvendinamas remiantis įvairiais požiūriais.

IAS skyriumi dėl institucinių nuostatų įsteigiamas komitetas, kurio pagrindinė užduotis – prižiūrėti ir lengvinti susitarimo įgyvendinimą ir taikymą. Be kitų užduočių, šis komitetas, abiem Šalims įgyvendinus atitinkamus teisinius reikalavimus ir procedūras, gali spręsti dėl

ITS institucijų narių skyrimo, nustatyti jų mėnesinį atlyginimą, taip pat priimti privalomus susitarimo aiškinimus.

Kaip pabrėžiama komunikate „Prekyba visiems“, Komisija skiria vis daugiau išteklių, kad būtų veiksmingai įgyvendinami ir vykdomi prekybos ir investicijų susitarimai. 2017 m. Komisija paskelbė pirmąją metinę LPS įgyvendinimo ataskaitą. Pagrindinis ataskaitos tikslas – objektyvi ES LPS įgyvendinimo apžvalga, akcentuojant padarytą pažangą ir šalintinus trūkumus. Ataskaita turėtų padėti paskatinti atviras diskusijas apie LPS veikimą ir įgyvendinimą ir į jas įtraukti valstybes nares, Europos Parlamentą ir apskritai pilietinę visuomenę. Kasmet skelbiama ataskaita padės reguliariai stebėti LPS raidą ir joje bus nurodoma, kaip išspręsti nustatyti prioritetiniai klausimai. ES ir Vietnamo LPS į ataskaitą bus įtrauktas nuo tada, kai įsigalios.

- **Įgyvendinimas Europos Sąjungoje**

Norint užtikrinti, kad Susitarimas būtų įgyvendintas, reikės imtis tam tikrų veiksmų. Jų bus imtasi tinkamu laiku, kad Susitarimą būtų galima taikyti. Būtent, pagal 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 58 straipsnio 1 dalį reikės priimti Komisijos įgyvendinimo reglamentą, kuriuo bus leidžiama pradėti naudoti Susitarime numatytas tarifines kvotas.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Derėdamasi dėl **ES ir Vietnamo LPS** Komisija siekė dviejų pagrindinių tikslų: pirma, ES veiklos vykdytojams sudaryti kuo geresnes patekimo į Vietnamo rinką sąlygas ir, antra, sukurti antrą svarbų atskaitos tašką (po susitarimų su Singapūru) kitoms ES deryboms regione.

Abu šie tikslai visapusiškai įgyvendinti: susitarimu viršijami galiojantys PPO įsipareigojimai daugelyje sričių, pavyzdžiui, paslaugų, viešųjų pirkimų, netarifinio reguliavimo kliūčių ir intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas (GN), apsaugos srityse. Visose šiose srityse Vietnamas taip pat sutiko prisiimti naujų įsipareigojimų, kurie pastebimai didesni už įsipareigojimus, kuriuos Vietnamas iki šiol buvo prisiėmęs pagal kitus susitarimus, įskaitant CPTPP.

Atsižvelgdama į derybiniuose nurodymuose nustatytus tikslus, Komisija užtikrino:

1) visapusišką paslaugų ir investicijų rinkų liberalizavimą, įskaitant kompleksines licencijavimo ir diplomų abipusio pripažinimo taisykles, taip pat konkretiems sektoriams skirtas taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti vienodas sąlygas ES įmonėms;

2) naujų galimybių teikti pasiūlymus viešųjų konkursų dalyviams iš ES Vietname, kuris nėra prisijungęs prie PPO sutarties dėl viešųjų pirkimų;

3) pašalinimą techninių ir reguliavimo kliūčių prekybai prekėmis, pvz., besidubliuojančių bandymų, visų pirma skatinant naudoti ES taikomus techninius ir reguliavimo standartus tokiuose sektoriuose kaip motorinės transporto priemonės, vaistai, medicinos priemonės ir žaliosios technologijos;

4) atsižvelgiant į tarptautinius standartus, labiau prekybą lengvinančią Europos maisto eksporto į Vietnamą tvirtinimo tvarką;

5) Vietnamo įsipareigojimą sumažinti arba panaikinti savo muitų tarifus iš ES importuojamoms prekėms, o Europos įmonėms ir vartotojams – pigesnius Vietnamo kilmės produktus;

6) aukšto lygio intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, įskaitant šių teisių užtikrinimą, be kita ko, pasienyje, taip pat „TRIPS plius“ lygio ES geografinių nuorodų apsaugą;

7) išsamų prekybai ir darniam vystymuisi skirtą skyrių, kuriuo siekiama užtikrinti, kad prekyba padėtų remti darbuotojų teises, aplinkos apsaugą ir socialinį vystymąsi ir skatintų tvarų miškų ir žuvininkystės valdymą. Į jį įtraukta įsipareigojimų dėl veiksmingo tarptautinių standartų taikymo ir dėl pastangų ratifikuoti tam tikras tarptautines konvencijas. Šiame skyriuje taip pat nurodyta, kaip socialiniai partneriai ir pilietinė visuomenė dalyvaus jį įgyvendinant ir stebint ir

8) spartaus ginčų sprendimo mechanizmus dalyvaujant arbitražo kolegijai arba padedant tarpininkui.

ES ir Vietnamo IAS užtikrins aukšto lygio investicijų apsaugą, kartu bus išsaugotos ES ir Vietnamo teisės reglamentuoti ir siekti teisėtų viešosios politikos tikslų, kaip antai visuomenės sveikatos apsaugos, saugos ir aplinkos apsaugos.

Į susitarimą įtrauktos visos ES naujo požiūrio į investicijų apsaugą ir jos vykdymo užtikrinimo mechanizmus naujovės, kurių nėra nė vienoje iš 21 galiojančių dvišalių Vietnamo ir ES valstybių narių investicijų sutarčių. Labai svarbu, kad IAS pakeičia 21 galiojančią dvišalę investicijų sutartį, taigi padėtis pagerinama.

Atsižvelgdama į derybiniuose nurodymuose nustatytus tikslus, Komisija užtikrino, kad su ES investuotojais ir jų investicijomis Vietname būtų elgiamasi sąžiningai ir teisingai ir kad jie nebūtų diskriminuojami, palyginti su panašiomis Vietnamo kilmės investicijomis. Be to, pagal IAS ES investuotojai ir jų investicijos Vietname apsaugomi nuo ekspropriacijos, išskyrus atvejus, kai tai daroma viešaisiais tikslais pagal tinkamą procesą, laikantis nediskriminavimo principo ir išmokant greitą, pakankamą ir veiksmingą kompensaciją, atsižvelgiant į eksproprijuotų investicijų tikrąją rinkos vertę.

Be to, atsižvelgiant į derybinius nurodymus, Komisijos suderėtu IAS investuotojams bus suteikta galimybė naudotis naujovišku pertvarkytu investicinių ginčų sprendimo mechanizmu. Šia sistema užtikrinamas investicijų apsaugos taisyklių laikymasis ir siekiama pusiausvyros – skaidriai apsaugoti investuotojus ir išlaikyti valstybės teisę reglamentuoti siekiant viešosios politikos tikslų. Susitarimu nustatoma nuolatinė tarptautinė ir visiškai nepriklausoma ginčų sprendimo sistema, kurią sudarys nuolatinės pirmosios instancijos ir apeliacinės ginčų sprendimo institucijos, skaidriai ir nešališkai vykdysiančios ginčų sprendimo procesus.

Pertvarkydama ES investicijų politiką Komisija drauge siekia atsižvelgti į ES valstybėms narėms opius klausimus, susijusius su galimybe pasinaudoti pasidalijamąja kompetencija šiose srityse. Todėl Komisija nepateikė pasiūlymo investicijų apsaugos susitarimą taikyti laikinai. Vis dėlto, jei valstybės narės pageidautų, kad pasiūlymas dėl investicijų apsaugos susitarimo laikino taikymo būtų pateiktas, Komisija yra pasirengusi tai padaryti.

2018/0356 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo sudarymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnio 1 dalį, 100 straipsnio 2 dalį ir 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 6 dalies a punkto v papunkčiu ir 218 straipsnio 7 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą,

kadangi:

(1) pagal Tarybos sprendimą Nr. [XX][5] Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimas (toliau – Susitarimas) buvo pasirašytas [2019 m. XXX XX d.] su sąlyga, kad bus sudarytas vėliau;

(2) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnio 7 dalį tikslinga įgalioti Komisiją Sąjungos vardu tvirtinti pozicijas, kurių Investicijų, paslaugų, elektroninės prekybos ir viešųjų pirkimų komitete Sąjungos vardu turi būti laikomasi dėl tam tikrų Susitarimo pakeitimų, kurie priimamai taikant supaprastintą procedūrą pagal Susitarimo 9.20 straipsnį arba, kai pakeitimai priimami dėl Susitarimo 9-A ir 9-B priedų A–C skirsniuose pateikto subjektų sąrašo, – pagal Susitarimo 9.23 straipsnį;

(3) Susitarimas turėtų būti patvirtintas Sąjungos vardu;

(4) pagal Susitarimo 17.20 straipsnį Susitarimu Sąjungoje asmenims nesuteikiama teisių ir nenustatoma prievolių, išskyrus tas, kurias Šalys nustato viena kitos atžvilgiu pagal viešąją tarptautinę teisę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimas (toliau – Susitarimas).

Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

Taikant Susitarimo 9.20 ir 9.23 straipsnius, Susitarimo 9-A ir 9-B priedų A–D ir F skirsnių pakeitimus ar pataisas Sąjungos vardu tvirtina Komisija.

[5] [Įterpti nuorodą.]

3 straipsnis

Tarybos pirmininkas paskiria asmenį (-is), įgaliotą (-us) Sąjungos vardu paskelbti Susitarimo 17.16 straipsnio 2 dalyje nurodytą pranešimą ir taip išreikšti Sąjungos sutikimą laikytis Susitarimo[6].

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

[6] Susitarimo įsigaliojimo datą Tarybos generalinis sekretoriatas paskelbs *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.